

LABORATORIYADA VAKUTAYNERLARDAN FOYDALANISH

Sayfutdinova Z. A., Xidoyatova M.D.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Vakuimli qon saqlash tizimi yoki vakutayner venoz qonni tez va xavfsiz olish uchun bir marta ishlatiladigan probirka. Vakutaynerlarda maxsus moddalar bo'lib olingan biologik materialni to'g'ri saqlash va tahlil qilinganda tog'ri natija olishga qaratilgan. Ishlab chiqarish uchun bardoshli plastmassadan foydalaniladi, bu esa gaz almashinuvini oldini oladi.

Ko'k qopqoqli vakutaynerda natriy sitratning 3,2% va 2,8% foiz nisbatida bufer eritmasi mavjud. Ushbu turdagi vakutaynerlar yordamida gemostaz tizimini (koagulogramma) tahlili uchun ishlatiladi. Bular quyidagi ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi: APTT, protrombin, fibrinogen, trombin vaqti va boshqalar.

Qizil qopqoqli vakutaynerlar bioximik tahlillar uchun qon zardobini o'rganish uchun ishlatiladi. Qon zardobi, plazmadan farqli o'laroq, tarkibida fibrinogen bo'lmaydi. Qizil qopqoqli probirkalarda bu jarayon mikrozarachalar shaklida ichki devorlarga yopishtirilgan kremniy dioksidi (SiO_2) hisobiga faollashadi. Reagentga qo'shimcha ravishda, bu turdagi naychada ajratish geli bo'lishi mumkin. U tromb va zardob o'rtasida ishonchli to'siq yaratadi, bu namunani saqlash va tashish paytida muhimdir. Koagulyatsiya faollashtiruvchi bunday probirkalar biokimyo, immunologiya, mikrobiologiya serologiya va boshqalarda tadqiqotlar uchun ishlatiladi.

Yashil qopqoqli probirkalar qizil qopqoqli probirkalardan farqli o'laroq, ular plazma olish uchun ishlatiladi. Ularda koagulyatsiya jarayonini bloklaydigan reagent bo'ladi. Yashil qopqoqli naychalarda antikoagulyant geparin (natriy geparin, litiy geparin, ammoniy geparin) mavjud. Ushbu turdagi probirkada namunaning barqarorligi uchun gel ham bo'lishi mumkin. Tashish jarayonida plazma va shaklli elementlar o'rtasida ishonchli to'siq yaratadi. Qon elektrolitlari tarkibi, qon gazlari tarkibi qondagi alkogol miqdori kabi tadqiqotlar uchun antikoagulyantli tahlillarda ishlatilishi mumkin.

Binafsha qopqoqli probirkalardagi reagent kalsiy ionlarini bog'laydi va qon ivish jarayonini bloklaydi. Reagent etilendiaminasetik kislotadan (EDTA) iborat. EDTA-k2 yoki EDTA-k3 probirkaning ichki devorlariga yopishtirilgan tarzda bo'ladi. Ushbu probirkalar gematologik tadqiqotlar (qonning sifat va miqdoriy tarkibi) ni aniqlash uchun ishlatiladi. Molekulyar genetik tadqiqotlar va virus nagruzkasini aniqlash uchun EDTA va ajratish geli bo'lgan probirkalar qo'llaniladi.

Pushti qopqoqli vakutaynerda K-EDTA- etilendiaminasetik reaktivi va aprotinin (sigir o'pkasidan ajratilgan barqaror oqsil), to'qima va serum proteolitik fermentlarining (tripsin, hemitripsin, plazmin, kallikrein) ingibitori mavjud. Bu probirka noaniq va muammoli analizlarni (masalan, ba'zi gormonlar) tahlillariga yordam beradi.

Kulrang qopqoqli probirkalar (turli xil reagentlar bilan: monodopotaseum va litiyodotsekumatit va lityum-geparat). Bir nechta reagent variantlari bilan glyukozani tekshirish uchun maxsus probirkalardir: monoiodoasetat va litiy

